

TABIIY ATROF MUHITNI ASRASH-BARCHAMIZNING BURCHIMIZ

Maqsudova Gulbahor Abdujabbarovna

Toshkent shahar yuridik texnikumi

“Mutaxassislik fanlari” kafedrası o‘qituvchisi

“Avlodlarimiz bizdan keyin ham munosib

tabiiy muhitda yashashi kerak”

SH. Mirziyoyev

Annotatsiya: Mazkur maqolada atrof-muhitni asrashning ahamiyati, mavjud ekologik muammolar va ularga qarshi kurashish yo‘llari haqida so‘z yuritiladi. Insoniyatning tabiiy resurslardan noto‘g‘ri foydalanishi ekologik inqirozlarni keltirib chiqarayotgani ta’kidlanadi. Shuningdek, maqolada atrof-muhitni himoya qilish uchun har bir inson amalga oshirishi mumkin bo‘lgan amaliy chora-tadbirlar, jumladan, qayta ishlash, suv va energiyani tejash hamda ko‘chat ekish zarurligi ko‘rsatiladi. Xulosa o‘rnida esa, tabiatni asrash kelajak avlodlarga bo‘lgan burch ekanligi urg‘ulanadi.

Kalit so‘zlar: atrof-muhit, ekologiya, tabiatni asrash, iqlim o‘zgarishi, ekologik muammolar, qayta ishlash, energiya tejash, suvni tejash, o‘rmonlar, global isish, atrof-muhitni himoya qilish, ekologik inqiroz, ko‘chat ekish.

Kirish

Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida 2-fevral kuni chiqindilar bilan ishlash tizimi va ekologik holatni yaxshilash, “Yashil makon” umummilliy loyihasini amalga oshirish borasidagi dolzarb vazifalar yuzasidan videoselektor yig‘ilishi o‘tkazildi.

Yoshligimizdan bilamizki, ota-onalarimiz hovlini, atrofni pok saqlash kerakligini aytardi. Xalqimiz azaldan tuproqni, suvni, tabiatni muqaddas deb bilgan. “Birni kessang, o‘nni ek” degan dono maqol ham bejiz aytilmagan. Daraxt ekkan odamga uning savobi tegib turadi, deyilgan. Oilada farzand dunyoga kelsa, unga atab nihol ekilgan.

Dunyo miqyosida sanoat yuqori darajada rivojlangan XXI asrda ekologiya bilan bog‘liq muammolar birinchi darajali muammo sifatida kun tartibiga chiqmoqda. Avlodlarimiz bizdan keyin ham munosib tabiiy muhitda yashashi kerak. Buning uchun biz tabiatga e‘tibor berishimiz, faqat bugunni emas, yaqin va uzoq kelajakni o‘ylab ish tutishimiz zarur.

Eng muhim masala – aholining ekologik madaniyatini oshirish. Bugun ko‘chaga yoki istalgan joyga qarang. Hamma joyda odamlar tashlab ketgan chiqindilarni ko‘rasiz. Biz ona yurtimizni muqaddas deymiz. Nima uchun uni toza-ozoda saqlamaymiz? Axir, muqaddas kitoblarimizda ham “Poklik iymondandur” deyilgan.

Tabiiy atrof muhit insoniyatning hayot manbai, yashash sharoitining asosi hisoblanadi. Bizning sog‘lom turmush tarzimiz va kelajak avlodlarning farovonligi muhitning tozaligiga va barqarorligiga bog‘liq. Ammo zamonaviy hayot tarzi, sanoat rivojlanishi va texnologiyalar natijasida tabiatga bo‘lgan zarar ortib bormoqda. Shu sababli, atrof-muhitni asrash barchamizning asosiy burchimizga aylanishi lozim.

Tabiiy muhitning ahamiyati

Tabiat insoniyatga zarur bo'lgan hamma narsani – toza havo, suv, oziq-ovqat va energiya manbalarini taqdim etadi. O'rmonlar bizga kislorod ishlab chiqaradi, daryolar va ko'llar esa ichimlik suvi bilan ta'minlaydi. Ammo bu resurslar cheksiz emas. Agar ularni ehtiyot qilmasak, yaqin kelajakda ekologik inqirozga duch kelishimiz mumkin.

Ekologik muammolar

Bugungi kunda insoniyat duch kelayotgan asosiy ekologik muammolar quyidagilardan iborat:

1. Atmosferaning ifloslanishi – transport va sanoat chiqindilari havo sifatini pasaytiradi, bu esa sog'liq muammolariga olib keladi.
2. Suv resurslarining ifloslanishi – zavodlardan chiqadigan chiqindilar va plastiklar daryolar va okeanlarni zaharlamoqda.
3. O'rmonlarning kamayishi – daraxtlarning kesilishi nafaqat hayvonot olami uchun, balki butun biosfera uchun xavf tug'diradi.
4. Iqlim o'zgarishi – global isish qishloq xo'jaligiga va hayvonot olamiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Biz nimalar qila olamiz?

Tabiiy muhitni asrash uchun har bir inson quyidagi oddiy qoidalariga amal qilishi kerak:

Qayta ishlashga e'tibor qaratish: plastik, qog'oz va boshqa chiqindilarni saralab tashlash.

Energiya tejash: elektr jihozlarini faqat zarur bo'lganda ishlatish va energiya tejaydigan texnologiyalardan foydalanish.

Suvni tejash: suvni keraksiz isrof qilmaslik va ortiqcha sarf-xarajatdan qochish.

Ko'chat ekish: daraxtlar tabiat muvozanatini saqlashda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa

Tabiiy atrof muhitni asrash faqat davlat yoki tashkilotlarning emas, balki har bir fuqaroning mas'uliyatidir. Har birimiz kundalik hayotimizda kichik, ammo foydali odatlarni shakllantirsak, atrof-muhitni himoya qilishga katta hissa qo'shamiz. Tabiat bizning umumiy boyligimiz bo'lib, uni asrash kelajak avlodlarga bo'lgan burchimizdir. Shunday ekan, tabiatni himoya qilishni bugundan boshlaylik!

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi. Rasmiy veb-sayt: www.uznature.uz
2. To'raqulov B. "Atrof-muhitni muhofaza qilish asoslari." Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2019
3. Karimov R. "Ekologiya va barqaror rivojlanish." Toshkent: Oliy ta'lim nashriyoti, 2020.
4. Smith, J. "Environmental Protection and Sustainable Development." Oxford University Press, 2018
5. United Nations Environment Programme (UNEP). "Global Environmental Outlook 6" 2019.
Rasmiy veb-sayt: www.unep.org
6. World Health Organization (WHO). "Air Pollution and Health."
Rasmiy veb-sayt: www.who.int
7. International Panel on Climate Change (IPCC). "Climate Change Reports." Rasmiy veb-sayt:
www.ipcc.ch